

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра музики

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
КУРСОВИХ РОБІТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
025 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Чернівці – 2021

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є першим серйозним самостійним науковим доробком здобувача. В першу чергу, вона засвідчує засвоєння загального курсу певної навчальної дисципліни і сприяє формуванню в здобувачів навичок оформлення науково-дослідницької праці. Оскільки курсова робота присвячена поглибленому розгляду певної наукової проблеми, її цілком можливо вважати одним із етапів підготовки дипломного дослідження.

Тематику курсових робіт розробляє і пропонує кафедра. Як правило, ця тематика пов'язана зі змістом фахових навчальних дисциплін (музично-теоретичного, методичного, виконавського спрямування). В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати тему, якщо він проявляє інтерес до певної наукової проблеми, має конкретні ідеї щодо її розв'язання, а також накопичений науковий матеріал. Науковий керівник курсової роботи разом зі здобувачем визначає загальний напрям дослідження, терміни збирання й опрацювання відповідних наукових джерел.

Успішність написання курсової роботи значно залежить від того, наскільки чітка послідовність її виконання, зумовлена загальною логікою наукового дослідження.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Вибір теми роботи та складання попередньої «стратегії» дослідження.
2. Збір матеріалу з проблеми дослідження.
3. Визначення структури дослідження й опрацювання зібраних матеріалів.
4. Оформлення роботи.

Одним із найважливіших етапів роботи є опрацювання наукових матеріалів із теми дослідження (монографій, наукових статей, критичної та науково-методичної літератури тощо). Під час конспектування наукових джерел необхідно дотримуватися чіткої системи в упорядкуванні інформації, уникати дослівного переписування або копіювання об'ємних масивів тексту.

Здобувач повинен чітко усвідомлювати те, що дослівне використання у тексті роботи чужих думок без посилання на них вважається плагіатом і передбачає відповідальність згідно з чинним законодавством.

На перших етапах роботи доцільно виробити власні принципи систематизації та конспектування наукових матеріалів, ведення каталогу літератури, оформлення чернеток і нотаток тощо. У цьому сенсі корисним є створення баз даних, картотек тощо, за допомогою яких значно спрощується пошук інформації. Під час роботи з комп'ютером, особливо при пошуку інформації в Інтернеті, доцільно систематизувати інформацію за допомогою спеціальних програм і мережевих сервісів, де вона зберігається у вигляді організованої бази даних і є доступною з різних пристроїв завдяки синхронізації через Інтернет. Прикладами таких програм і сервісів є *Microsoft OneNote, Evernote, Google Keep* та багатьох інших.

СТРУКТУРА І ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Хоча побудова будь-якого наукового дослідження має індивідуальний характер, курсова робота обов'язково повинна складатися з визначених структурних елементів. Необхідно, зокрема, дотримуватися такої структури:

- вступ;
- основна частина (поділяється на декілька розділів, кожен із яких має свою назву);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Вступ до курсової роботи може бути викладений на 3-4-х друкованих сторінках. У ньому конкретно і стисло повинні бути висвітлені у такому порядку:

- актуальність теми (1-1,5 стор.);
- стан дослідження проблеми в сучасній науково-педагогічній літературі (з переліком авторів, які торкалися зазначеної проблеми);
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- база дослідження – якщо проводилася практична робота або експериментальне дослідження;
- практична значущість дослідження;
- апробація результатів дослідження – якщо здобувач має наукові публікації або результати роботи доповідалися на семінарах і конференціях;
- структура роботи.

Основна частина (її обсяг має складати від до 25 до 30 стор.) містить огляд літератури, теоретичні основи дослідження, в окремих випадках – експериментальну частину, аналіз отриманих результатів і перспективи подальшої розробки проблеми дослідження. Кожен розділ основної частини повинен завершуватися стислими висновками (до 1 стор.).

У загальних **висновках** (до 3 стор.) висвітлюються у формі тез основні думки з досліджуваної проблеми, які віддзеркалюють виконання завдань дослідження. Висновки повинні мати характер синтезованого узагальнення всієї роботи з критичним аналізом, перспективними думками, рекомендаціями тощо.

Захист курсової роботи відбувається у присутності комісії, склад якої визначає завідувач кафедри. Здобувач повинен протягом 5 хвилин викласти основні положення свого дослідження, висновки щодо проведеної роботи, після чого відповісти на запитання членів комісії та присутніх. Після виступу здобувача науковий керівник дає відгук про роботу і пропонує на розгляд комісії свою оцінку. Курсова робота оцінюється за 100-бальною системою згідно шкали ECTS, здається на кафедру і зберігається там до закінчення здобувачем повного курсу навчання.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Під час остаточного оформлення тексту науково-дослідницької роботи (курсової або магістерської) здобувачеві необхідно дотримуватися таких правил, а саме: робота повинна бути представлена до захисту в друкованому та електронному вигляді, без виправлень в твердій папці. Необхідно дотримуватись технічних вимог:

- формат – вертикальний, А4;
- розмір літер – 14;
- шрифт – Times New Roman;
- міжстроковий інтервал – 1.5;
- об'єм курсової роботи – 35–40 сторінок;
- вирівнювання – по ширині;
- відступ абзацу – 1.25 см;
- поля зліва – 3 см;
- поля праворуч – 1,5см;
- поля внизу і вгорі – 2,5 см.
- нумерацію починати з третьої сторінки (перша і друга не нумеруються).

Якщо в тексті є таблиці, вони друкуються через 1 інтервал, за необхідності розмір шрифту може бути зменшений до 12 пунктів. Невеликі таблиці повинні розміщуватися на одній сторінці. При переносі таблиці на наступну сторінку необхідно зробити позначку у правому верхньому кутку аркуша, наприклад: «Продовження таблиці 2», а також продублювати перший рядок таблиці.

Заголовки та складові наукового апарату роботи (у вступі) виділяються жирним шрифтом. Інший текст роботи друкується звичайним шрифтом. Виділення окремих слів і понять у тексті, а також зміна гарнітури шрифту допускаються у разі крайньої необхідності.

Цитати у тексті роботи виділяються з обох боків лапками (« »). Цитати з віршів у лапки не беруться і друкуються посередині сторінки, як правило, меншим шрифтом. Посилання на джерела при цитуванні оформлюються у квадратних дужках за таким принципом:

[№ за списком використаної літератури; сторінка]

Наприклад:

[15; с.125] або [15;125] – посилання при дослівному цитуванні.

[15] – посилання при огляді літератури.

Під час оформлення списку використаної літератури необхідно враховувати прийняту в науці послідовність джерел. Першими в списку повинні знаходитись наукові праці, видані в Україні після 1991 р., в СРСР до 1991 р. та країнах пострадянського простору після 1991 р. Після них – іноземні джерела (далекого зарубіжжя). Усі назви джерел наводяться мовою оригіналу (наприклад, російською, болгарською, польською, китайською тощо)¹:

Монографія, навчальний посібник:

- Куперен Ф. Искусство игры на клавесине. Москва: Музыка, 1973. 152 с.
- Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. Київ: Заповіт,

¹ Більш детально с правилами оформлення наукових джерел можна ознайомитися за посиланням:
<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloaformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

1999. 208 с.

• Geiringer K. Joseph Haydn. Der schöpferische Werdegang eines Meisters der Klassik. Mainz: Schott, 2009. 555 p.

Дисертація, автореферат дисертації:

• Тарчинська Ю.Г. Організація виховання студентів музичних спеціалізацій в класі загального фортепіано: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтва. Рівне: Інститут мистецтв РДГУ, 2001. 154 с.

• Мофа А. В. Лондонская фортепианная школа конца XVIII – начала XIX веков: дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.02 / Московская государственная консерватория имени П. И. Чайковского. Москва, 2013. 277 с.

Стаття в науковому журналі (збірнику наукових праць):

• Малинковская А. Специфика исполнительского анализа музыкального произведения. *Вопросы воспитания музыканта-исполнителя*: сб. тр. / ГМПИ им. Гнесиных. Вып.68. Москва, 1983. 186 с.

Матеріали науково-практичної конференції:

• Тарчинська Ю.Г. Теоретичні основи сучасного виховання інструменталіста-виконавця у вищій школі: матеріали до Міжнародної науково-практичної конференції “Молодь в сучасному світі: морально-естетичні та культурологічні виміри”. Київ: МІЛП, 2001. 193 с.

Публікація в Інтернеті

• Мастерская Музыкальных Инструментов. Клавир. URL: <http://www.clavichord.ru/clavichord.php> (дата звернення 28.05.2020).

Додатки до роботи оформлюються у тій послідовності, в якій вони згадуються у тексті. Кожен додаток повинен бути позначений буквою за українським алфавітом у правому верхньому кутку (Додаток А, Додаток Б та ін.). У додатках розміщуються таблиці, схеми, анкети, графічні ілюстрації, нотні приклади, фрагменти музичних та літературних творів, тощо. Також у додатках можуть знаходитись діагностичні методики, плани-конспекти уроків і сценарії позакласних заходів, розроблені автором і використані ним у процесі експериментальної роботи.

Наведений у додатках матеріал не повинен бути занадто об’ємним. Так, тут не бажано повністю розміщувати розгорнуті музичні твори обсягом більше 2-3 стор. (рекомендується наводити лише основні теми), діагностичні методики, дидактичні розробки та методичні рекомендації, які описані в науковій літературі і не належать автору роботи (у тексті робиться лише посилання на них).

Якщо в роботі передбачено використання відео-, аудіо- записів та мультимедійної інформації, вони повинні бути подані на відповідних носіях – дискетах, касетах тощо, які підписуються і здаються разом із роботою. На захисті необхідно цю інформацію продемонструвати. У тексті роботи і списку використаних джерел обов’язково зазначаються посилання на мультимедійні приклади, якщо вони розміщені в Інтернеті, або на онлайн-сховищах (*Google Drive, OneDrive, Dropbox* тощо).

Зразок оформлення титульної сторінки та змісту курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра музики

Курсова робота

НАЗВА

Виконав:
здобувач _____ курсу, групи _____
спеціальності _____
ПП _____
Науковий керівник: _____

Національна шкала: _____
Кількість балів _____
Оцінка ECTS _____
Члени комісії: _____

Чернівці – 20____

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1	(назва)
1.1.....	(назва).....
1.2.....	(назва).....
РОЗДІЛ 2	(назва)
2.1.....	(назва).....
2.2.....	(назва).....
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	(якщо є).....

Зразок формулювання компонентів наукового апарату роботи

Тема роботи: «Особливості роботи над різними видами виконавської техніки з учнями музичної школи в класі фортепіано».

Мета дослідження: визначення різних видів фортепіанної техніки і характеристика умов для їх розвитку в учнів різного віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати науково-методичну літературу з питань роботи над виконавською технікою в процесі навчання гри на музичному інструменті.

2. Розкрити сутність основних засад розвитку виконавської техніки гри на музичному інструменті в учнів музичної школи.

3. Охарактеризувати методи і форми роботи з розвитку виконавської техніки в класі музичного інструменту на прикладі занять в класі фортепіано.

Об'єкт дослідження – процес розвитку виконавської техніки майбутнього музиканта-інструменталіста.

Предмет дослідження – методи і форми розвитку виконавської техніки в учнів різного віку музичної школи.

У процесі виконання курсової роботи використовувались *теоретичні* (аналіз, синтез, узагальнення, систематизація) та *емпіричні* (вивчення існуючого педагогічного досвіду розвитку виконавської техніки) методи дослідження.

Практична значущість дослідження. Запропоновано практичні прийоми роботи з розвитку виконавської техніки учнів різного віку. Матеріали дослідження можуть використовуватися студентами музичних спеціальностей закладів вищої освіти, а також викладачами-інструменталістами у закладах позашкільної мистецької освіти (музичних школах).

Рекомендована література

1. Антонюк В. С., Полонський Л. Г., Аверченко В. І., Малахов Ю. А. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
2. Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 257 с.
3. Ніколаєва Л.М. Основи науково-дослідницької роботи: Навч. посібник. Львів : Сполом, 2003.172 с.
4. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
5. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. / За ред. І. С. Добронравової. К. : Київ. Нац. у-тет. ім. Т. Шевченка, 2018. 606 с.
6. Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення. К.: Лібра, 2004. 344 с.
7. Соболев Х. С., Петровська Н. І., Гуняк О. М. Методологія і принципи наукових досліджень: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2018. 87 с.
8. Сукач М. К. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. ВНЗ. К.: Леся, 2014. 211 с.
9. Сурмін Ю. П. Наукові тексти : специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.
10. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. Київ, 2000. 338 с.
- 11.Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник. Київ : ВД «Слово», 2004. 240 с.